

اقتصاد محلی و تأمین مالی پروژه‌های خرد و کلان دارند. استان کرمان با وجود ظرفیت‌های بی‌بدیل در حوزه‌های معدن، کشاورزی، بازرگانی، صنایع‌دستی، گردشگری و انرژی سال‌هاست که با چالش‌هایی از جمله کمبود سرمایه‌گذاری، بحران آب، ناهماهنگی‌های زنجیره تولید، پراکندگی جغرافیایی، نرخ بالای بیکاری در بعضی از مناطق و محدودیت زیرساخت‌ها روبه‌رو است؛ در چنین شرایطی شبکه بانکی می‌تواند به‌عنوان یک موتور محرک توسعه عمل کند و با ارائه تسهیلات هدفمند، با نرخ مناسب مشارکت در طرح‌های عمرانی و ایجاد خدمات مالی نوین، مسیر رشد پایدار استان را هموار کند و شکاف‌های توسعه‌ای میان مناطق مختلف را کاهش دهد.

استان کرمان به‌عنوان پهناورترین استان ایران و یکی از غنی‌ترین مناطق کشور به لحاظ منابع معدنی، ظرفیت‌های کشاورزی، صنایع بزرگ و فرصت‌های گردشگری، نیازمند یک نظام مالی کارآمد و پویا برای به فعلیت درآوردن این مزیت‌ها است. شبکه بانکی استان شامل بانک‌های دولتی و خصوصی و برخی از صندوق‌های مالی و اعتباری نقش بنیادینی در توسعه همه‌جانبه استان بر عهده دارد؛ گرچه در حال حاضر از رسالت اصلی خود فاصله گرفته است، لیکن در جهان امروز هیچ برنامه توسعه‌ای بدون پشتوانه مالی امکان تحقق ندارد و بانک‌ها به‌عنوان ستون فقرات اقتصاد، نقش حیاتی در گردش نقدینگی، تنظیم

نقش شبکه بانکی استان کرمان

در توسعه اقتصادی-اجتماعی استان کرمان

چالش‌هایی مانند معوقات بانکی، کمبود منابع در برخی از مناطق، مشکلات ساختاری در ارائه تسهیلات و پراکندگی جغرافیایی استان مانع از بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های شبکه بانکی شده است.

حسن امیری

دبیر کل اتاق بازرگانی کرمان

منابع و مصارف شبکه بانکی استان کرمان

بر اساس آمار بانک مرکزی، جمع منابع شبکه بانکی استان کرمان در سال جاری تا پایان مهرماه، ۳۴۹ همت با رتبه هشتم از سرجمع منابع کل کشور (۱۶۸۷۰ همت) است که به عبارتی در حدود ۲ درصد از کل منابع شبکه بانکی کشور را شامل می‌شود.

جمع کل تسهیلات پرداختی شبکه بانکی استان کرمان تا پایان مهرماه ۱۴۰۴، برابر با ۲۷۵ همت با کسب رتبه هفتم کشور است؛ کل تسهیلات پرداختی در کشور در این بازه زمانی ۱۲۵۶۴ همت است که به این ترتیب سهم استان کرمان به ۲/۱۸ درصد می‌رسد. قابل ذکر است که مانده کل سپرده‌ها پس از کسر سپرده قانونی نزد بانک مرکزی، برابر با ۳۱۲ همت است که با توجه به پرداخت ۲۷۵ همت تسهیلات، ۳۷ همت منابع آزاد در شبکه بانکی استان وجود دارد. در ضمن

نسبت مصارف به منابع در پایان مهرماه ۱۴۰۴ در استان کرمان ۷۹ درصد بوده است، در حالی که میانگین این شاخص در کشور ۷۵ درصد است.

نقش بایسته شبکه بانکی استان در توسعه اقتصادی

در اینجا به بایستگی‌های نقش شبکه بانکی در جنبه‌های مختلف مورد نیاز و در مسیر توسعه اقتصادی استان اشاره می‌شود.

• نقش بانکها در تأمین مالی صنایع بزرگ

استان کرمان به دلیل دارا بودن بزرگ‌ترین معادن مس، آهن و زغال سنگ یکی از قطب‌های صنایع معدنی است. شرکت‌های مس سرچشمه، گل‌گهر سیرجان، فولاد بردسیر، فولاد بافت، معادن زغال سنگ زرنند و غیره و همچنین شرکت‌های متعدد فرآوری معادن، کارخانه‌های سیمان و صنایع مرتبط، همگی نیازمند سرمایه‌گذاری‌های عظیم در حوزه تجهیزات، تأمین مواد اولیه،

ایجاد زیرساخت‌های حمل‌ونقل و توسعه خطوط تولید هستند. شبکه بانکی با ارائه تسهیلات بلندمدت و خطوط اعتباری ویژه، نقش مؤثری در تأمین مالی صنایع بزرگ ایفا می‌کند؛ این سرمایه‌گذاری‌ها نه تنها ظرفیت تولید را افزایش داده بلکه موجب اشتغال‌زایی، رشد صادرات، افزایش ارزش افزوده و تقویت استان می‌شود.

• بانکها در تأمین سرمایه در گردش

واحدهای تولیدی؛ کمبود نقدینگی یکی از مهم‌ترین موانع تولید در کشور بویژه در استان پهناور کرمان است. با توجه به فاصله زیاد بین مراکز تولید، مصرف و بازارهای صادراتی، هزینه حمل‌ونقل بالا و رکودهای دوره‌ای بازار، بنگاه‌ها نیاز مداوم به تأمین سرمایه در گردش دارند. بانکها با اعطای وام‌های کوتاه‌مدت، امکان تداوم فعالیت تولیدکنندگان را فراهم می‌کنند. در صنایع معدنی، کارخانه‌های فرآوری، صنایع غذایی (بویژه پسته و خرما)، صنایع دستی و فرهنگی کرمان، شبکه بانکی به‌عنوان پشتیبان مالی، نقش تعیین‌کننده‌ای در کاهش هزینه‌های تولید ایفا می‌کند.

نقش شبکه بانکی در توسعه کشاورزی استان کرمان

• کرمان، قطب کشاورزی ایران؛ استان کرمان با وجود چالش کم‌آبی، همچنان یکی از قطب‌های کشاورزی کشور به شمار می‌رود. تولیدات شاخص استان شامل پسته (رتبه اول)، خرما بویژه در مناطق شرق و جنوب، مرکبات در جنوب و شرق، سبزی و صیفی‌جات در جنوب و گیاهان دارویی می‌باشند؛ توسعه این بخش‌ها بدون حمایت مالی بانکها امکان‌پذیر نیست.

• بانکها و تأمین مالی آبیاری نوین؛

بحران آب یکی از مهم‌ترین چالش‌های استان است. طرح‌های آبیاری تحت فشار، انتقال آب، احیای قنوات و تغییر الگوی کشت نیازمند سرمایه‌گذاری سنگینی است؛ بانکها با ارائه تسهیلات یارانه‌ای و تسهیلات بلندمدت به کشاورزان می‌توانند از هدر رفت آب جلوگیری کنند.

کمیود نقدینگی یکی از مهم ترین موانع تولید در کشور بویژه در استان پهناور کرمان است. با توجه به فاصله زیاد بین مراکز تولید، مصرف و بازارهای صادراتی، هزینه حمل و نقل بالا و رکودهای دوره‌ای بازار، بنگاه‌ها نیاز مداوم به تأمین سرمایه در گردش دارند. بانک‌ها با اعطای وام‌های کوتاه‌مدت، امکان تداوم فعالیت تولیدکنندگان را فراهم می‌کنند.

• **توسعه گلخانه‌ها با کمک بانک‌ها؛** در جنوب استان بویژه در جیرفت و کهنوج، توسعه گلخانه‌ها یک تحول اقتصادی ایجاد کرده است. بانک‌ها می‌توانند با تأمین مالی ساخت سازه گلخانه، تجهیزات سیستم‌های سرمایشی و گرمایشی و سرمایه در گردش نقش ارزنده‌ای در توانمندسازی کشاورزان ایفا کنند.

شبکه بانکی و حمایت از SMEها

کسب‌وکارهای کوچک و متوسط از جمله صنایع دستی (قالی کرمان، پتله‌دوزی)، گردشگری و اقامتگاه‌های بوم‌گردی، خدمات شهری فروشگاه‌ها و اصناف بخش عمده‌ای از اشتغال استان را تشکیل می‌دهند. بانک‌ها با ارائه وام‌های خرد و طرح‌های حمایت اشتغال روستایی، می‌توانند زمینه رشد کسب‌وکارهای محلی را فراهم نمایند.

• **نقش تسهیلات اشتغال روستایی؛** در مناطقی مانند قلعه گنج و شهداد طرح‌های اشتغال روستایی توسط بانک رسالت تأثیر چشمگیری بر کاهش فقر و محرومیت داشته و زمینه درآمدزایی را برای روستاییان فراهم کرده است.

نقش شبکه بانکی در توسعه زیرساخت‌ها

• **مشارکت در پروژه‌های عمرانی؛** بانک‌ها در تأمین مالی پروژه‌های مهم استان همچون احداث نیروگاه‌های برق، توسعه جاده‌ها و بزرگراه‌ها و پروژه‌های گردشگری نقش مؤثری دارند. • **توسعه شبکه حمل و نقل؛** به دلیل وسعت استان هزینه حمل و نقل بالا و فاصله زیاد مراکز تولید از بازارها، توسعه زیرساخت‌های جاده‌ای و ریلی امری ضروری است.

• **نقش اجتماعی شبکه بانکی در توسعه استان**
• **مسئولیت اجتماعی بانک‌ها (CSR)؛** بسیاری

از بانک‌ها در استان در حوزه‌های مدرسه‌سازی، حمایت از بیماران خاص و تجهیز مراکز درمانی فعالیت دارند.

• **حمایت از اقشار آسیب‌پذیر؛** بانک‌ها با اعطای تسهیلات قرض‌الحسنه در حوزه ازدواج، درمان و توان‌بخشی بخش مهمی از نیازهای اجتماعی استان را پوشش می‌دهند.

چالش‌های پیش روی شبکه بانکی

یکی از مهم‌ترین مشکلات بانک‌های استان، حجم بالای معوقات است. بحران‌های محیطی، نوسانات ارزی و رکود اقتصادی توان بازپرداخت مشتریان را کاهش داده و باعث شده حجم عمده‌ای از منابع محبوس و به چرخه تولید بازنگردد.

• **کمیود منابع در برخی از مناطق؛** در برخی از مناطق به دلیل دریافت تسهیلات بالا توسط صنایع بزرگ، نسبت مصارف به منابع از حد مجاز فراتر رفته و برخی از شهرستان‌ها با کمیود منابع بانکی برای تأمین مالی واحدهای کوچک روبه‌رو هستند،

• **چالش‌های مقرراتی و بروکراسی؛** طولانی بودن فرایند دریافت تسهیلات، ضمانت‌های سنگین و تغییر مقررات، گاهی مانع رشد کسب‌وکارها می‌شود.

راهکارهای بهبود عملکرد شبکه بانکی در توسعه استان

• **تمرکز بر تسهیلات هدفمند؛** تسهیلات باید به سمت صنایع پیشران استان از جمله صنعت، معدن، کشاورزی نوین، گردشگری، صنایع پایین‌دستی آهن، مس و غیره و صنایع غذایی و انرژی هدایت شود،

• **تقویت بانکداری دیجیتال؛** سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های دیجیتال برای پوشش مناطق

محروم ضروری است،

• **مشارکت با شرکت‌های دانش‌بنیان استان؛** شرکت‌های دانش‌بنیان می‌توانند راه‌حل‌های نوین برای بحران آب، بهینه‌سازی مصرف انرژی و مدیریت زنجیره تأمین ارائه نمایند که بانک‌ها می‌توانند از آن حمایت کنند،
• **تقویت نظارت بر تخصیص منابع؛** برای جلوگیری از انحراف منابع و افزایش اثربخشی تسهیلات بویژه در بخش‌های مولد.

جمع‌بندی

شبکه بانکی استان کرمان به‌عنوان یکی از تأثیرگذارترین بخش‌های اقتصاد، نقش حیاتی در توسعه همه‌جانبه استان ایفا می‌نماید. در صورت تجدیدنظر در سیاست‌های فعلی، در حوزه‌هایی مانند تأمین مالی صنایع بزرگ، حمایت از کشاورزی و پروژه‌های آب محور، توسعه کسب‌وکارهای کوچک و متوسط، فراهم‌سازی زیرساخت‌های شهری و صنعتی و توسعه خدمات مالی دیجیتال، بانک‌ها پیشران اصلی رشد به شمار می‌آیند.

با این حال چالش‌هایی مانند معوقات بانکی، کمیود منابع در برخی از مناطق، مشکلات ساختاری در ارائه تسهیلات و پراکندگی جغرافیایی استان مانع از بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های شبکه بانکی شده است. با اصلاح سیاست‌ها، هدفمند کردن تسهیلات، مشارکت در پروژه‌های بزرگ و توسعه بانکداری دیجیتال، شبکه بانکی می‌تواند نقش خود را در توسعه پایدار استان بیش از پیش تقویت کند.

به‌طور کلی می‌توان گفت توسعه استان کرمان بدون حضور فعال، هوشمند و کارآمد شبکه بانکی امکان‌پذیر نیست و بانک‌ها مهم‌ترین ستون مالی توسعه محسوب می‌شوند. III